

מבצר האורות

גן לאומי אפולוניה, בצפונה של הרצליה, אוצר בקרבו חומות אדירות ושרידי מבצר צלבני ענק, וכל זאת בראש רכס כורכר זקוף מעל חוף הים. בקיץ הזה תוכלו לראשונה לטייל כאן בשעות החשכה, לאורה של תאורה שיוצרת חוויה קסומה. שביל הטיול נגיש לאנשים עם מוגבלויות

כתב: יעקב שקולניק | צילם: חגי יוחנן

מתקיימים סיורים מודרכים. טיול באפולוניה הוא תמיד חוויה. הטבע והאדם חברו כאן יחדיו ליצירת אתר מיוחד, המציג חומות אדירות, מבצר רב-עוצמה בראש מצוק זקוף וסיפור היסטורי מרתק. בקיץ הזה תוכלו להכפיל את ההנאה מהחוויה. רשות הטבע והגנים פותחת את שערי הגן למבקרים בשעות החשכה. הדבר התאפשר לאחר שבאתר נסלל שביל יפהפה, רחב וברור, הנגיש לאנשים עם מוגבלויות. בצד השביל הוצבה תאורת לילה מיוחדת וידידותית לסביבה. נורות לד חסכוניות מכוונות כך שיאירו את השביל ואת אתרי הגן הלאומי,

איך מגיעים? בצומת כפר שמריהו פונים מערבה ונוסעים ברחוב קרן היסוד עד רחוב וינגייט (מעגל התנועה השני). ברחוב וינגייט פונים צפונה (ימינה) ונוסעים היישר לפנים עד לשער הגן הלאומי. אופי המסלול: מסלול הליכה קל על שבילים סלולים, הנגיש גם לעגלות. התנועה בשעות החשכה בשבילים המוארים בלבד. אורך המסלול: כקילומטר. משך הטיול: כשעה. מקום לפיקניקים: באתר שולחנות פיקניק רבים במקומות שונים. חלקם שולחנות נגישים. הדלקת אש באתר אסורה. בקיץ הגן פתוח בימי שבת עד השעה 21:00. בשעות 17:00 ו-19:00

המבצר הצלבני מואר בלילה

על אפולוניה

היישוב באתר נוסד בידי הפיניקים בשלהי המאה השישית לפנה"ס (התקופה הפרסית). הפיניקים כינו את המקום "ארשוף", על שם האל רשף – אל המלחמה והסערות. מאז ידע המקום גלגולים אחדים. בשנת 1191 התחולל ליד אפולוניה קרב חשוב, שנודע בשם "קרב ארסוף". הצלבנים, בהנהגת ריצ'ארד לב הארי, הביסו את את הכוחות המוסלמיים בהנהגתו של צלאח א-דין. בשנת 1241 בנה במקום ז'אן השני ד'אילבין ד'ארסור מבצר מפואר. בשנת 1261 החזיר יורשו בליאן ד'אבלין, הסניור של ארסור, את המבצר למסדר ההוספיטלרי אך הוא נכנע בשנת 1265 לסולטן הממלוכי ביבארס, שכבש אותו לאחר קרב קשה שנמשך 40 יום.

מרפסת עץ נוספת, בהמשך השביל, נמצאת על תוואי הגשר שהוביל אל המבצר. הגשר נהרס אך אפשר לראות את שני העמודים שתמכו בו ונמצאים בתחתית החפיר. השביל הנגיש מגיע עד פתח המבצר הצלבני. מראה המבצר זה הזמן לגשת אל המבצר, שצלילתו, המודגשת על ידי התאורה, בולטת מאוד בלילה. בלב חצר המצודה נמצא מגדל העוז, שהיה בעל מערך ביצור נפרד משלו. אפשר היה להתבצר בו ולהגן עליו באופן נפרד, גם אם שאר חלקי המצודה נפלו בידי האויב. מגדל העוז היה מבנה ענק, גבוה בכ-15 מטר מהמפלס שנתר בימינו. בראש שרידי המגדל נמצאת מרפסת תצפית וממנה נוכל להשקיף על האורות המרצדים של מישור החוף ועל נתניה וחדרה. השביל הנגיש שב לנקודת המוצא דרך אזור פיקניקים מונגש.

הדרומי, שנמצא ממש ליד קופת האתר. רוחב החפיר העמוק של אפולוניה הוא כעשרה מטרים. תאורת הלילה שהוצבה במקום מדגישה את מבנהו ואת שני הקירות הגבוהים והחלקים, שחסמו את דרכם של אויבים אל העיר. השביל מגיע אל מרפסת העץ הצופה על האזור שמדרום לתל ועל שרידי וילה מהתקופה הרומית. הווילה כללה חצר מרכזית פתוחה ובמרכזה בריכת מים מוקפת עמודים, והעניקה לדייריה תצפית מרהיבה אל הים. התאורה בלילה מדגישה את תווי המתאר של הבית. אפשר רק לדמיין עד כמה נהנו דיירי הווילה מנופי הים שראו לנגד עיניהם. השביל ממשיך ועובר בראש הרכס וחולף על פני בור מים מהתקופה העות'מאנית, ששינה את ייעודו לכבשן סיד. כיפת הכבשן הבהירה מבהיקה גם בלילה חשוך, וגם היא נהנית מתאורה שמדגישה את המראה דמוי האיגלו שלה.

אך הן אינן מפזרות אור לסביבה ואינן יוצרות "זיהום אור". היתרונות בטיול קיץ לילי רבים: ראשית, הבריזה המרעננת הנושבת מן הים מגרשת את שאריות החום שעוד נותרו מן היום והופכת את הטיול לקל ונעים; שנית, האווירה מיוחדת במינה – המבצר, החומות וההיסטוריה המלווה את אפולוניה לתולדותיה לובשים קסם שרק הלילה מסוגל להביא על כנפיו; שלישית, מראה קו החוף המואר בשעות הלילה, מהרצליה ועד חדרה ואולי גם הלאה משם – פשוט מרהיב. לכל אלה מתווספים שאון הגלים המתנפצים אל החוף ושמים זרועי כוכבים.

הרוח והחושך ושמים – מסלול הסיור באתר

הסיור הלילי אינו מחמיץ שום אתר מאתרי אפולוניה שרואים גם בסיור שגרתי במהלך היום. נתחיל בחפיר

ההיסטוריה מתעוררת לחיים גם בלילה